

OBLĘŻENIE (143) *sb n*

oblężenie (142), **obleżenie** (1) *LibLeg.*

o jasne; pierwsze e jasne, końcowe pochylone.

sg N oblężeni(e) (6). ◇ G oblężenią (69); ą (67), a (2); ą : a *BibRadz* (5:1), *BielKron* (34:1). ◇ D oblężeniu (2). ◇ A oblężenié (9); -é (2), -(e) (7). ◇ I oblężeni(e)m (2). ◇ L oblężeniu (55).

Sł stp, Cn notuje, Linde bez cytatu.

*Otoczenie zbrojne przeważnie w celu zdobycia, wzięcia w niewolę; obsidio BartBydż, Miech, Mącz, Vulg, PolAnt, Modrz, Cn; obsidium Mącz, Calep, Cn; circumsessio, oppugnatio Mącz, Cn (143) : BartBydż 99b; MiechGlab 67; łynu człowieczy weźmi cegłę/ położ ją przed łobą á wryfuy ná niey miáłto Ieruzálem pod łpofobem oblężenia *BielKron* 96; W łżeścidziełiat dni od oblężenia miáłto wzięli Turcy látá 1452. *BielKron* 251v, 113v, 208, 270, 320v, 370; Post longam obsidionem facta est deditio, Po długiem oblężeniu łami łie poddały. *Mącz* 92c, 330c, 379b, 380a, 422c; *RejZwierc* 200v; *BielSpr* 64; Ten ludu łwego pilnie przełtrzezał od vpadku/ y miáłto opráwił dla oblężenia [fortificans civitatem et obsidens]. *BudBib Eccli* 50/4; *ModrzBaz* 118v; Iozue [...] gdy wyłzedł w polá Hierychá miáłtá/ przegładáiac mieyłce do oblężenia: vkazał mu łię mążł/ łtoiacý przeciw niemu zgołym mieczem. *SkarŻyw* 501; *Calep* 717a, b; [jeńcami w wojsku tureckim] iáko byđłem koźdą bitwę/ káźde oblężenié záłtáwiáią *OrzJan* 37.*

*oblężenie czego [w tym z nazwą miejscową (4)] (8): BibRadz Ez 4 arg; BielKron 401v marg, 465; RejPos 185; SkarJedn 323; Gedimin od onego połtrzenia nátychmiáł dużę wyduchnął /y łkonał/ á zá iego łmiercią Woýłko łitewłkie od oblężenia Zamkow odłtápiło *StryjKron* 411; Miáłtu náłżemu Kleparzowi Krákwłkiému/ które wiele łzkód czału oblężeniá miáłtá náłżego Krákwóá/ y tegóž podięło *SarnStat* 965, 964.*

*oblężenie od kogo (9): BibRadz Ez 4 arg; Wituł boiac łie oblężenia od woýłka Prufkiego y łágiełłowego wyciągnął s Trok *BielKron* 380, 391, 465; miáłto náłże Kázimiérz prze oblężenié Krákwóá od nieprzyáciela/ o wielką łzkodę y vtrátę przyłzli *SarnStat* 964. Cf »być w oblężeniu«.*

*oblężenie gdzie [w tym: na + n loc (1), pod + n loc (1)] (2): Boiac łie łłżebni oblężenia ná Malborku/ ktorých było łżeść tyliác/ od Polakow: połłali do Krolá áby im pieniádze záłłżone dał/ obiecuiác mu zamek Málbork łpułcić. *BielKron* 39lv; *OrzJan* 13.*

*oblężenie czyje [= kto oblega] (1): wielka część ludu pogińłá w miełcie czału oblężenia Nábuchodonorowego *BibRadz* I 418d marg.*

*W połączniu szeregowym (1): O obronie miáłł y inłzych mieyłc/ o oblężeniu/ y dobywaniu/ y zburzeniu [...],] trzebá czytác *ModrzBaz* 115v.*

*W prorocłwie Ezechiela wizja oblężenia Jerozolimy (8): BibRadz Ez 4/8, 5/2; rzekł P. Bog do Ezechiela [...] á zwiázalem cię iz łie nie obroćiłz ná drugi bok/ poki nie wypełniłz dni oblężenia twoiego. *BielKron* 96; Y połóżyłz przeciw niemu oblężenie [Et pone adversum eam obsidionem]/ á zbuduielz wedle niego turá *BudBib Ez* 4/2, *Ez* 4/3, 8.*

*~ oblężenie czego [n-loc] (2): A obroćiłz twarz łwoię przeciw oblężeniu Ieruzálem [ad obsidionem Ierusalaim obfirmabis faciem tuam]/ y obnáżyłz rękę twoię ná nie *BibRadz Ez* 4/7; *BudBib Ez* 4/7. ~*

W charakterystycznych połączeniach: oblężenie ciężkie (2), długie, srogie (4), twarde; oblężenia sposob; (od) oblężenia w [ile] dni, za [ile] niedziel, po roku, [który] miesiąc (a. dzień) (2); minęło [ile] dni oblężeniu.

Zwroty: »być, mieszkać w oblężeniu [w tym: od kogo (4)]« [szyk zmienny] (22:1): *LibLeg* 10/114; Y było miáfto w oblężeniu [*Et venit civitas in obsidionem*] aż do iedennaftego roku pánowania Sedekialzowego. *BibRadz Ier* 52/5, 2.*Par* 32/10; *BielKron* 59v, [85²], 96, 161, 248, 298v, 464v; *RejPos* 50, 213v [3 r.], 328v; *RejZwierc* 94v, 154; *BielSpr* 47v; *BudBib Ier* 52/5, 1.*Mach* 5/27; Wyflánćiech/ nic niewziął/ okrom Felinu Zamku/ ktory mu miátrz fá/ niebacźnie poddał/ wobliężeniu od niego będąc/ á obietnicom iego wierząc. *BiałKaz* K3v; *CzechEp* 379; *WysKaz* 43.

»dobyć, wziąć przez oblężenie; po długim oblężeniu dobyć« [szyk zmienny] (2:1;1): Dobywfy Krol Káźimierz Choynic przez oblężenie/ vczynioná ieft zgodá y zapifána miedzy Ludowikiem Prułkim Miátrzem/ á miedzy K. Polłkim wieczna *BielKron* 395, 345, 393; Totylá [...] Włochy trapił y Rzymu potym/ po długim oblężeniu/ dobył y palił y mury rozwałć kazał. *CzechEp* 379.

»oblec oblężeniem« (1): GAietę obiegl Alfons frogim oblężeniem *RejZwierz* 13v.

»odstąpić, odciągnąć, odjechać od oblężenia« = *absistere obsidione Mącz* [szyk zmienny] (8:5:1): wnet odciągnęli od oblężenia Turcy/ połłali do Skánderbegá/ áby im dopuścił przespiecznie wyiechác z ziemie *BielKron* 257, 58 *marg*, 104v, 109v [2 r.], 147, 236v (10); *Absistere obsidione, oppugnatione, et similibus, Odciągnąć od oblężenia/ odstáć/ opuścić/ etc. Mącz* 396c; Cefarz Konftantinopolłki [...] przednał Olecha wielkimi dárámi/ odkupuiąc pokoy/ á profzác áby od oblężenia odstąpił *StryjKron* 120, 411, 717.

»ratować [kogo] w oblężeniu« (1): HAnnibal gdy obegnał miáfto Calsilinum Rzymłkie nád Rzeká ktorá zwano Vulturius/ chcąc ich Rzymiánie ráutowác żywnościá w oblężeniu/ pułzczáli po wodzie mąkę w becłkách *BielSpr* 48.

»rozpuścić oblężenie« (1): Ioáb [...] Sybę w mieście obiegl/ kthorego głowę przez namowę iedney niewiáły Ioábowi z miáftá wydano/ á on tefz oblężenie rołpuścił *Leop* 2.*Reg* 20 *arg*.

»siedzieć (jako) w oblężeniu« [szyk zmienny] (2): *LubPs* gg6v; W kogofz ták duffacie/ że fiedzićie iáko w oblężeniu [*sedetis obsessi*] w Ieruzálem? *Leop* 2.*Par* 32/10.

»być wolnym od oblężenia« [szyk zmienny] (3): Krol/ wybrał dwánaście tych ktorym więcey dufał [...] przyrzekáiąc wżytkim/ yz ná Wielką noc będą wolni od oblężenia *BielKron* 214v, 215; *StryjKron* 195.

»w oblężenie wpaść« (1): Ale gdy zákamiáli [*odstępcy z Carogrodu*] niechćieli [*nawróćić się do jedności kościoła*]/ iáko Prorok Hieremias/ z Grzełzniki onymi nie vkaránymi/ w oblężenie [!] miáftá wpadł. *SkarJedn* 323.

»wybawić z oblężenia, od oblężenia; wybawienie, wybawiony od oblężenia« = *obsidione eximere, obsidione(m) solvere Mącz* [szyk zmienny] (6:1;1:1): był w tym miáfteczku vbogi mądry ktorego íprawá było ono miáfteczko od oblężenia wybáwione *BielKron* 81v; *Obsidione eximere, et obsidionem solvere, Prziciągnąć ná pomoc oblężonym/ y wybáwić ye z oblężenia. Mącz* 380a, 66a, 380a, 400c; Ztądze były ony wieńce/ názwáne od miáftá/ od muru/ y od oblężenia: ktore dawano/

gdy kto miełzczańiną obronił/ ná mur dla odegnánia nieprzyacielá wlkoczył/ ábo z oblężenia swoie wybáwił [*qui obsidione suos liberassent*] *ModrzBaz* 118v; *SkarŻyw* 573; *StryjKron* 410, 757.

»z oblężenia wyniść« (1): [*Eumenes miał ze sobą konie w obegnaniu*] gdy z oblężenia wyfzedł/ zá dziw to było wżyftkim iáko pięknie były konie wychowane *BielSpr* 47.

»w oblężeniu (wy)trwać« (2): *RejZwierz* 45; Y uczynił pokoy z miełzcżány w Botfurze ktorzy łami wyfzli z miáftá dla thego iż im w ziemi śpiże nie doftawało o ktoreyby byli w oblężeniu wytrwać mogli [*quia conclusi erant in ea*] *BibRadz* 1.*Mach* 6/49.

»wyzwolić, wyswobodzić, wyzwolon od oblężenia; wyzwolić, wyzwolenie z oblężenia« [*szyk zmienny*] (7:1: 1;2:2): Obegnánicy pośłáli do Iozue/ profżąc aby ich rátował á wyzwolił od oblężenia. *BielKron* 47v, 62, 75, [85²], 109v, 110 (12); *OrzJan* 13.

Wyrażenie: »czasu, czas oblężenia« (5:1): W tych słowiech dáwa znác głód wielki ktorzy miał być czáfu oblężenia á miał trwać przez ták wiele dni iáko wiele lat trwáli w báłwochwálthwie *BibRadz* I 418c *arg*, *Ez* 4 *arg* [2 r.], I 418d *arg*; *RejPos* 185; *SarnStat* 965.

Wyrażenia przyimkowe: »w oblężenie [czego]« (1): [*Jozefus*] wżytki dzyeie w swoich stárych dzieiach wypifał/ ktore sie toczyły w oblężenie Ieruzálem *BielKron* 147v.

»w oblężeniu« (49): Tegoż czáfu pośłowie s Konftántynopolá przyiecháli/ profżąc o wfpomożenie łpiżá/ gdy od Turkow głodem w oblężeniu vćśnieni byli. *BielKron* 385v, 59v, 89v, 180, 185v, 255v (8); *OrzQuin* Z4; *RejAp* 159; *RejPos* 213v; *RejZwierc* 86; *BielSpr* 47; *SkarŻyw* 567. Cf »być w oblężeniu«, »ratować [kogo] w oblężeniu«, »siedzieć (jako) w oblężeniu«, »w oblężeniu (wy)trwać«.

~ w oblężeniu czego [w tym: z nazwą miejscową (2)] (3): Kociánder [...] łobie dobrze poczywał w oblężeniu Wiedniá *BielKron* 309; *ActReg* 25; *OrzJan* 45.

Szeregi: »w oblężeniu i utrapieniu« (1): Záczył znowu Rzym/ od Witýgá/ był w długim oblężeniu y vtrapieniu. *CzechEp* 379.

»w więzieniu a oblężeniu« (1): mátki włafne mordowały dzyatki swoie á żárły ie w onym ták łrogim więzieniu á oblężeniu swoim. *RejPos* 195v.

»tak w oblężeniu, jako po wzięciu« (1): káżde przyrodzenie ludzkie zádrzy łtyfżąc o ich pladze okrutney/ ktora ná nie w ten czás przyśzlá/ ták w oblężeniu iáko po wzyęciu miáftá. *BielKron* 146. ~

Przen: Ucisk (5) : *WróbŻolt* łf7 *cf* *oblężenie czyje*.

oblężenie czyje [= *кто jest oblegany*] (1): Thać pycha była przyczyną oblężenia ich [*caput circuitus eorum*]/ a grzech vft ich przykryie ie. [*Ps* 139/10] Oblężenia, cuż iż oblężeni od nieprzyaciol ich, iako żydowie byli od Tytułfa oblężeni. *WróbŻolt* łf7.

Zwroty: »być w oblężeniu« (1): dzifiefzy kościol [...] iest máło nie w tákimże oblężeniu/ máło nie w thákimże vćśnieniu/ iuż zewsząd á zewsząd iest vćśniono á vdřeczono od tych łrogich Rzymiánow łwiátá tego. *RejPos* 197.

»[kogo] chować w oblężeniu« (1): A iákoż sie thu vśtráfzyć nye ma tá niewinna duřyczká twoiá? ktorą ty chowałz ták w trudnym oblężeniu/ á w ták plugáwey wieży tego łprośnego Ieruzálem łwowlonego ciáłá swoiego *RejPos* 197.

Wyrażenie przyimkowe: »w oblężeniu« (3): Bądż nam Pánie miáfto zamku obronnego. W oblężeniu nieprzyacielá náłzego. *LatHar* 179. Cf *Zwroty*.

Synonim: obegnanie.

Cf 1. **OBLEC**, **OBLEŻEĆ**

JB